

Wymagania edukacyjne z *wiedzy o kulturze* na ocenę dopuszczającą

Kultura i natura

Uczeń:

- zna podręcznikowe definicje kultury, rozumie ich treść;
- rozumie, czym są postawy etnocentryczne i potrafi uzasadnić znaczenie tolerancji w kulturze.

Kultura – technika – cywilizacja Kultura a cywilizacja

Uczeń:

- dostrzega różnice między kulturą a cywilizacją;
- potrafi zdefiniować pojęcie: cywilizacja, globalizacja

Kultura – kultury

Uczeń:

- z pomocą nauczyciela analizuje różne normy i wzory kulturowe, w tym także normy i wzory kultury własnej;

Kultura narodowa

Uczeń:

- przy pomocy nauczyciela określa podstawowe kryteria przynależności do wspólnoty narodowej;
- zna podstawowe czynniki spajające kulturę narodową;
- wymienia naczelne wartości kultury narodowej.

Kultura ludowa dawniej i dziś

Uczeń:

- umie wskazać podstawowe cechy tradycyjnej kultury ludowej

Kultura regionów

Uczeń:

- przy pomocy nauczyciela potrafi wymienić mniejszości narodowe zamieszkujące Polskę;
- zna czynniki określające „małą ojczyznę”;
- wymienia czynniki kształtujące kulturę regionalną;

Kultura świątyń i stadionów

Uczeń:

- zna pojęcia: atlas, kariatyda, stadion, gimnazjon
- potrafi wymienić najważniejsze zabytki greckiej architektury sakralnej;
- potrafi wymienić cechy stylu: doryckiego, jońskiego, korynckiego;
- zna podstawowe cechy greckiej i rzymskiej rzeźby antycznej;

Kultura katedr

Uczeń:

- omawia cechy sztuki: romańskiej, gotyckiej, renesansowej, barokowej oraz późniejszych;
- wymienia najważniejsze zabytki sztuki: romańskiej, gotyckiej, renesansowej, barokowej oraz późniejszych;

Kultura warowni, zamków i pałaców

Uczeń:

- wymienia przykłady użytkowych i reprezentacyjnych funkcji warowni, zamków, pałaców,
- podaje przykłady charakterystycznych cech sztuki pałacowej.

Kultura kamienic mieszczańskich

Uczeń:

- przy pomocy nauczyciela podaje przykłady nawiązań do antyku w malarstwie, rzeźbie i architekturze wybranej epoki;
- wymienia cechy architektury i sztuki mieszczańskiej;
- dostrzega różne stylistyki malarskie.

Architektura i sztuki plastyczne współczesnego świata.

Uczeń:

- wymienia cechy nowoczesnej architektury i urbanistyki;
- przedstawia skutki umasowienia sztuki;
- zna współczesne zjawiska kulturowe;

Narodziny teatru

Uczeń:

- wskazuje na związek najdawniejszych widowisk teatralnych z życiem zbiorowości;
- dostrzega zespolenie wczesnych form teatru z muzyką, tańcem, plastyką, słowem;
- wyjaśnia różnicę między obrzędem a teatrem;
- zna genezę teatru;

Teatr, jaki był, czyli dawny

Uczeń:

- wymienia różne formy widowisk religijnych w średniowieczu;
- właściwie posługuje się pojęciem misterium, moralitet, farsa;
- charakteryzuje scenę symultaniczną;
- rozumie konwencję komedii dell'arte;
- rozpoznaje scenę pudełkową.

Teatr, jaki jest, czyli współczesny

Uczeń:

- rozróżnia scenę barokową, klasycystyczną i romantyczną;
- wymienia najważniejsze cechy inscenizacji romantycznej;
- zna cele Wielkiej Reformy Teatru;
- wymienia najważniejszych przedstawicieli Wielkiej Reformy i ich dokonania;
- rozróżnia dwie koncepcje roli scenicznej (Konstantego Stanisławskiego i Bertolda Brechta);
- rozumie pojęcie teatru alternatywnego.

Czytanie teatru

Uczeń:

- dostrzega wielość tworzyw języka teatru;
- wymienia elementy tego języka;
- objaśnia pojęcie znaku teatralnego;
- rozumie termin „czwarta ściana”

U źródeł muzyki

Uczeń:

- omawia rolę muzyki w czasach prehistorycznych i starożytnych;
- wymienia instrumenty znane w starożytności.

Muzyka religijna a muzyka świecka

Uczeń:

- wymienia cechy muzyki religijnej,
- odróżnia oryginalną muzykę średniowieczną od jej współczesnych opracowań;
- wymienia funkcje i charakterystyczne cechy średniowiecznej i późniejszej muzyki świeckiej;

Muzyka sal operowych i koncertowych

Uczeń:

- wymienia okoliczności, które sprzyjały rozkwitowi kultury muzycznej XVI i XVII wieku;
- wskazuje wpływ wynalazku druku na ówczesną kulturę muzyczną;
- rozumie pojęcia: homofonia, polifonia, tonalność;
- zna najwybitniejszych twórców muzyki klasycznej;
- zna zasady zachowania się na koncercie, w operze itp.;
- potrafi scharakteryzować cechy muzyki XX wieku, umie przy pomocy nauczyciela porównać je z różnymi nurtami, kierunkami sztuki XX wieku.

Muzyka w kulturze współczesnej

Uczeń:

- wymienia przykłady związku muzyki z teatrem, filmem i tańcem w kulturze ludycznej;
- wskazuje przykłady różnorodnych form współczesnej popularnej kultury tańca;
- rozumie rolę muzyki w życiu

Film – medium komunikacyjne i artystyczne

Uczeń:

- rozumie zależność rozwoju filmu od rozwoju techniki;
- zna podstawowe właściwości sztuki filmowej;
- zna podstawowe tworzywa filmu: obraz, dźwięk, słowo, muzykę;
- wymienia cechy filmu jako medium komunikacyjnego;
- wskazuje podstawowe elementy języka filmu (ujęcie, scena, sekwencja, montaż, rodzaje planów filmowych);

Kino autorskie

Uczeń:

- wyjaśnia termin „kino autorskie”;
- zna przykłady filmu autorskiego;

Kino gatunków

Uczeń:

- rozpoznaje podstawowe cechy wyróżniające poszczególne gatunki filmowe.

Media w kulturze dawnych epok

Uczeń:

- wymienia cechy kultury słowa mówionego;
- wymienia cechy kultury słowa pisanego;
- wymienia cechy kultury słowa drukowanego.

Narodziny mediów masowych

Uczeń:

- wymienia przykłady mediów masowych;

Medium szczególne – telewizja

Uczeń:

- rozumie specyfikę telewizji jako medium;
- rozumie i wskazuje cechy telewizji publicznej i komercyjnej;
- prezentuje własne stanowisko na temat wpływu telewizji na sposób bycia, ubierania się, spędzania czasu wolnego.

Medium nowe – Internet

Uczeń:

- wskazuje rolę Internetu jako medium komunikacyjnego i jego wpływ na charakter przekazów werbalnych w kulturze;
- przy pomocy nauczyciela analizuje negatywne i pozytywne skutki obcowania z Internetem.

Kultura w programach państwowych i samorządowych

Uczeń:

- potrafi wskazać na różne rodzaje obowiązków i powinności władz państwowych i samorządowych wobec kultury;

Problemy uczestnictwa w kulturze

Uczeń:

- zna działania publiczne i prywatne w swoim regionie dotyczące kultury;